

Eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunta

Asia: U 50/2022 vp Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi teollisuuden päästöistä (teollisuuspäästädirektiivin muuttaminen)

Asia: U 51/2022 vp Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi teollisuuslaitosten ympäristötietojen ilmoittamisesta ja teollisuuspäästöportaalin perustamisesta

Kiitämme mahdollisuudesta antaa lausunto teollisuuspäästädirektiivin muuttamisesta, teollisuuslaitosten ympäristötietojen ilmoittamisesta sekä teollisuuspäästöportaalin perustamisesta, ja kommentoida asioita siipikarja-alan näkökulmasta.

Yleisesti voi todeta, että Siipikarjaliitto tukee teollisuuspäästädirektiivin muuttamisen sekä päästöportaaliasetuksen taustalla olevia tavoitteita ympäristövaatimusten ja niiden toteutumisen seurannan yhtenäistämisestä EU:n jäsenmaissa. Haluamme kuitenkin kiinnittää huomiota muutamiin ehdotettuihin toimenpiteisiin, joita pidämme ongelmallisina.

Nykytilanne

Siipikarjatuotanto on kasvanut Suomessa viime vuosikymmeninä merkittävästi kananmunien ja siipikarjanlihan kasvaneen suosion siivittämänä. Samanaikaisesti tilojen määrä on tippunut ja tilakoko kasvanut. Tällä hetkellä maassamme on noin 260 kanatilaa, 200 broilertilaa ja 40 kalkkunatilaa sekä muutamia muita siipikarjatiloja. Rakennemuutos tulee etenemään edelleen voimakkaasti.

Keskikokoisella suomalaisella kanatilalla on alle 20 tuhatta kanaa, broilertilalla 70 tuhatta broilerin kasvatuspaikkaa. Uusissa kanaloissa on keskimäärin 20 – 80 tuhatta munivaa kanaa ja uusissa broilerkasvattamoissa keskimäärin 30 – 80 tuhatta kasvatuspaikkaa. Voi todeta, että elinkeinonaan siipikarjaa pitävistä tiloista jo pitkälti yli puolet on teollisuuspäästädirektiivin mukaisia tiloja, jotka noudattavat direktiivin vaatimuksia ja raportoivat päästöistään vuosittain YLVA-portaaliin.

Hyvään suomalaiseen siipikarjan tuotantotapaan kuuluu kirjanpito erilaisten tuotantopanosten kuten rehun, veden, sähkön ja lämmön käytöstä. Myös tuotannosta syntyvien sivuvirtojen (lanta ja jätevedet) määrästä ja käytöstä pidetään kirjaa kaikilla tiloilla.

Siipikarjtiloista on selvityksen mukaan niin sanottuja IED-tiloja 174 kappaletta. Suurin osa niistä on broilertiloja, sillä direktiivilaitosten raja on nykyään 40 000 siipikarjapaikassa. Suomessa on jo pitkään vaadittu ympäristölupavaatimuksissa uusilta siipikarjakasvattamoilta parasta käytettävissä olevaa tekniikkaa ympäristövaikutusten pienentämiseksi. Vaatimuksia on noudatettu riippumatta siitä, onko tila IED-laitos vai ei.

Ehdotukset

1) Soveltamisalan laajennus ja eläinyksiköt

Direktiivin soveltamisalaa ehdotetaan laajennettavan niin, että siipikarjan eläinsuojien osalta soveltamisalakynnystä laskettaisiin. Ehdotuksesta käy ilmi, että soveltamisala määriteltäisiin jatkossa eläinyksikkönä (ey) eli eläinsuojat, joissa on vähintään 150 ey, olisivat soveltamisalan piirissä.

Eläinyksikköinä käytettäisiin Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahaston täytäntöönpanoasetuksen (EU N:o 808/2014) mukaisia eläinyksiköitä, mikä tarkoittaa siipikarjan osalta 5 000 broileria tai kalkkunaa ja 10 714 munintakanaa. Muutos nykyiseen 40 tuhannen siipikarjapaikan rajaan on suuri ja ehdotus toisikin lähes kaikki suomalaiset siipikarjatilat uusien vaatimusten piiriin. Ehdotuksessa on mukana myös ns. yhdistämissääntö, jonka mukaan kaksi tai useampi lähellä toisiaan sijaitsevaa laitoista katsottaisiin yhdeksi yksiköksi, jos niillä on sama toiminnanharjoittaja tai laitokset ovat keskenään taloudellisessa tai oikeudellisessa suhteessa olevien toiminnanharjoittajien määräysvallassa. Emme kannata tätä yhdistämissääntöä.

Ottaen huomioon suomalaisen siipikarjatuotannon rakenteen, korkeat vaatimukset sekä tuotantotavan, pidämme 150 eläinyksikön rajaa liian pienenä. Lisäksi pidämme erikoisena, että direktiivissä käytettäisiin näitä Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahaston täytäntöönpanoasetuksen (EU N:o 808/2014) mukaisia eläinyksiköitä, joissa on kerroin erikseen muniville kanoille, mutta kaikelle muulle siipikarjalle on oma kertoimensa. Koska yksi eläinyksikkö vastaa yhtä lehmää, vastaisi viisituhatta broileria 150 lehmää. Nämä eläinyksikkökertoimet eivät varmastikaan vastaa tuotannosta syntyviä ympäristövaikutuksia. Lisäksi EU:n teettämissä teollisuuspäästädirektiivin vaikuttavuusarvioissa on käytetty Eurostatin kertoimia, jotka poikkeavat täytäntöönpanoasetuksessa (EU N:o 808/2014) esitetyistä.

Katsomme, että ehdotetut kertoimet eivät ole käyttökelpoisia direktiivin päivityksessä. Koska käytettävillä eläinyksikkökertoimilla on suora vaikutus soveltamisalan piirissä olevien tilojen määrään, pidämme teollisuuspäästädirektiivin päivitystä huonosti valmisteltuna. Toivomme eläinyksikkökerrointen tasapuolistamista suhteessa tuotannosta syntyviin todellisiin ympäristövaikutuksiin, ja sitä kautta tasapuolista kohtelua direktiivin soveltamisessa eri tuotantomuotojen välillä. Emme esitä uutta eläinyksikkörajaa ennen kuin on selvillä, millaisia kertoimia voidaan käyttää eri tuotantoeläimille.

2) Kevennetty lupamenettely

Kannatamme komission ehdotusta eläinsuojien kevennetystä lupamenettelystä hallinnollisen rasiin pienentämiseksi ja kannatamme sen laajentamista koskemaan jatkossa myös IED-laitoksia. Lisäksi tuemme valtioneuvoston kantaa siitä, että toimintasäännöistä päätettäisiin komission täytäntöönpanopäätöksellä niin, että toteutettavien lisätoimenpiteiden kustannukset ja hyödyt arvioitaisiin.

Kannamme huolta siitä, että toimintasäännöissä ja vaatimuksissa otetaan huomioon suomalaisen siipikarjatuotannon piirteet sekä pohjoisesta sijainnista johtuvat rajoitteet. Kaikki ympäristövaikutuksia pienentävä tekniikka ei välttämättä ole toteuttamiskelpoinen maassa, jossa tuotetaan unionin pohjoisimmissa olosuhteissa siipikarjanlihaa ja kananmunia. Tekniikoiden tulee olla myös kustannuksiltaan kohtuuhintaisia niillä saavutettaviin ympäristöhyötyihin nähden. Pääasiassa suomalainen siipikarja on sisätiloissa, joissa voidaan hallita hyvin tuotanto-olosuhteita ja siten esimerkiksi ilmaan johtuvia päästöjä.

3) Yleisön tiedoksisaanti-, osallistumis- ja muutoksenhakuoikeudet

Siipikarja-ala katsoo, että yleisöllä on nykyisinkin laajat mahdollisuudet saada tietoa, osallistua ja hakea muutoksia niin koko ympäristölupaprosessin hakuaikana kuin sen jälkeen.

4) Päästöportaali

Pidämme hyvänä asiana sitä, että jäsenvaltio voi määrittää ja raportoida eläinsuojien päästöt toiminnanharjoittajan puolesta. Nykyisin siipikarjatuottajien saatavilla on viranomaisten laatimia päästölaskureita, joista olemme hyvin kiitollisia. Katsomme, että laskureita tulee kehittää ja ylläpitää, sillä päästöjen mittaaminen tilakohtaisesti ei ole mahdollista.

Nykyinen toiminnanharjoittajien sähköistä raportointia varten oleva YLVA-portaali ei ole käyttäjäystävällinen. Mikäli raportointivelvollisuudet kasvavat näiden ehdotusten myötä, esitämme järjestelmän selkeyttämistä niin toiminnanharjoittajien kuin hallinnon tähden.

Loimaalla 14.9.2022

Suomen Siipikarjaliitto ry:n puolesta

Hanna Hamina
Toiminnanjohtaja
050 573 0773
hanna.hamina@siipi.net
@haminahanna